

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
_____ О.Б. Жильцов
« 06 » _____ 09 _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДИДАКТИКА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

для студентів

спеціальності
освітнього рівня
освітньої програми
спеціалізації

012 Дошкільна освіта
перший (бакалаврський)
012.0001 Дошкільна освіта
«Початкова освіта»

Київ – 2018

Розробники:

Січкач Алла Дмитрівна, канд. педаг. наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Дем'яненко Валентина Іванівна, викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Січкач Алла Дмитрівна, канд. педаг. наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Дем'яненко Валентина Іванівна, викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту
Протокол № 2 від 05 вересня 2018 р.

Завідувач кафедри педагогіки та психології

 Г. І. Іванюк

Заступник директора Педагогічного інституту
з науково-методичної та навчальної роботи

 М. А. Машовець

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна формування фахових компетентностей / нормативна	Обов'язкова навчальна дисципліна формування фахових компетентностей / нормативна
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	120	120
Курс	2	2
Семестр	3, 4	3, 4
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	3
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:		
Аудиторні	56	16
Модульний контроль	6	-
Семестровий контроль	30	30
Самостійна робота	28	74
Форма семестрового контролю	іспит	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Дидактика початкової школи» є формування у студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» професійних компетентностей щодо закономірностей, методологічних підходів, принципів освіти та розвитку особистості; осмислення основних концепцій сучасної початкової освіти; здатності і готовності до організації навчального процесу з учнями молодшого шкільного віку в різних типах закладів загальної середньої освіти.

Завданнями навчальної дисципліни є формування загальних і фахових компетентностей:

- усвідомлення студентами основ дидактики початкової освіти, її основних категорій, закономірностей та принципів навчання;
- розуміння особливостей варіативних підходів до організації навчання в початковій школі;
- здатності застосовувати сучасні інноваційні методики, технології навчання, розвитку й виховання молодших школярів в руслі Концепції нової української школи;
- розвиток аналітичного педагогічного мислення студентів, формування вміння обґрунтовувати доцільність добору змісту, форм, методів, засобів навчання у їх взаємозв'язку, взаємозалежності;
- формування дослідницької компетентності (пошук та відбір теоретичних джерел, аналіз, синтез, узагальнення педагогічних явищ і феноменів);
- стимулювання активної навчально-пізнавальної діяльності студентів.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

- знати мету, завдання, зміст, методи, організаційні форми, технології й засоби початкової освіти;
- враховувати вікові та індивідуальні особливості молодших школярів в організації освітнього процесу в початковій школі;
- застосовувати нові підходи до оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи;
- організовувати освітній простір відповідно до Концепції нової української школи.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	Самостійна
<i>Змістовий модуль 1. Загальні засади дидактики початкової школи</i>							
Тема 1. Дидактика як галузь педагогіки	9	2	2	-			5

Тема 2. Сутність та структура процесу навчання в початковій школі	9	2	-	2			5
Модульний контроль	2						
<i>Разом:</i>	20	4	2	2	-	-	10
<i>Змістовий модуль 2. Основи організації процесу навчання у початковій школі</i>							
Тема 3. Зміст початкової освіти	8	2	2	2			2
Тема 4. Методи навчання у початковій школі	6	2	2	-			2
Тема 5. Форми організації навчального процесу в початковій школі	8	2	2	2			2
Тема 6. Засоби навчання і навчальне обладнання в Новій українській школі	6	2	-	2			2
Модульний контроль	2						
<i>Разом:</i>	30	8	6	6	-	-	8
<i>Змістовий модуль 3. Діагностика ефективності процесу навчання у початковій школі</i>							
Тема 7. Компетентність як показник якості освіти	6	2		2			2
Тема 8. Уміння учнів учитися як ключова компетентність учнів початкової освіти	6	2	2				2
Тема 9-10. Контрольно-оцінювальна діяльність учителя початкової школи	10	4	2	2			2
Тема 11. Ефективність організації навчального процесу в малочисельній початковій школі	8	2	2	2			2
Тема 12. Організація початкової освіти та діагностика успішності учнів у школах зарубіжжя	8	2	2	2			2
Модульний контроль	2						
<i>Разом:</i>	40	12	8	8	-	-	10
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
<i>Всього:</i>	120	24	16	16	-	-	28

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
<i>Змістовий модуль 1. Загальні засади дидактики початкової школи</i>							
Тема 1. Сутність та структура процесу навчання у початковій школі	24	2	2				20
<i>Разом:</i>	24	2	2	-	-	-	20
<i>Змістовий модуль 2. Основи організації процесу навчання у початковій школі</i>							
Тема 2. Зміст початкової освіти	16	2	-	2			12
Тема 3. Методи і форми організації навчального процесу в початковій школі	16	2	2				12
<i>Разом:</i>	32	4	2	2	-	-	24
<i>Змістовий модуль 3. Діагностика ефективності процесу навчання у початковій школі</i>							
Тема 4. Контрольно-оцінювальна діяльність учителя початкової школи	30	2	-	2			30
<i>Разом:</i>		2	-	2	-	-	30
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
<i>Всього:</i>	120	8	4	4	-	-	74

На самостійне опрацювання винесені наступні теми:

«Дидактика як галузь педагогіки», «Засоби навчання і навчальне обладнання в Новій українській школі», «Компетентність як показник якості освіти», «Уміння учнів учитися як ключова компетентність учнів початкової освіти», «Ефективність організації навчального процесу в малочисельній початковій школі», «Організація початкової освіти та діагностика успішності учнів у школах зарубіжжя».

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ДИДАКТИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Тема 1. ДИДАКТИКА ЯК ГАЛУЗЬ ПЕДАГОГІКИ

Поняття дидактики. Об'єкт і предмет сучасної дидактики. Основні дидактичні категорії та їх сутність. Розвиток дидактики початкової освіти як складової частини загальної дидактики. Початкова освіта як система.

Ключові слова: дидактика, навчання, освіта, початкова освіта.

Джерела: основні (3,4); додаткові (1,4); додаткові ресурси(2).

Семінарське заняття 1. Початкова освіта як система

Тема 2. СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Сутність процесу навчання, його методологічна основа. Структура процесу навчання, характеристика його основних структурних компонентів. Розвивальний потенціал початкового навчання в Новій українській школі.

Ключові слова: навчання, учіння, мотиваційний, змістовий, діяльнісний, результативний рефлексивний компоненти процесу навчання.

Джерела: основні (1,3,4,5); додаткові (2); додаткові ресурси (2).

Практичне заняття 1. Впровадження Концепції нової української школи в освітньому просторі України

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Тема 3. Зміст освіти в початковій школі

Сутність змісту освіти. Теорії організації змісту освіти. Основні компоненти змісту освіти, їх характеристика. Фактори, що зумовлюють формування змісту освіти. Наукові вимоги до формування змісту освіти. Стандарти освіти. Державні нормативні документи, що відображають зміст освіти. Державний стандарт початкової освіти.

Ключові слова: зміст освіти, стандарти освіти, навчальний план, підручник, посібник.

Джерела: основні (1, 4); додаткові (5); додаткові ресурси (1).

Семінарське заняття 2. Удосконалення змісту початкової освіти в руслі Концепції нової української школи

Практичне заняття 2. Аналіз змістового наповнення підручників та посібників для учнів початкової школи відповідно до оновлених програм

Тема 4. Методи навчання в початковій школі

Сутність і функції методів навчання. Класифікація методів навчання. Характеристика основних груп методів та окремих методів навчання. Інтерактивні методи та прийоми навчання в початковій школі. Методи формування у молодших школярів пошукової діяльності. Проектна та ігрова діяльність – в організації навчання молодших школярів.

Ключові слова: метод навчання, прийом навчання, технологія навчання.

Джерела: основні (3,4,5); додаткові (1); додаткові ресурси (2).

Семінарське заняття 3. Технології навчання в сучасній початковій школі

Практичне заняття 3. Дидактичні особливості навчання учнів 1-го класу

Тема 5. Форми організації навчального процесу в початковій школі

З історії розвитку організаційних форм навчання у початковій школі. Поняття «сучасний урок». Класифікація уроків. Структура комбінованого уроку: базова й варіативні моделі. Інтегрований урок, його характеристика. Дидактичні особливості уроків у 1 класі. Алгоритм підготовки вчителя до проведення уроку.

Ключові слова: форма організації навчання, інтегрований урок, урок-гра.

Джерела: основні (4,5); додаткові (1); додаткові ресурси(3).

Семінарське заняття 4. Варіативні підходи до організації навчання у початковій школі

Тема 6. Засоби навчання і навчальне обладнання в новій українській школі

Сутність та класифікація засобів навчання. Базовий перелік засобів навчання та обладнання для початкових класів. Вимоги до організації освітнього простору в 1 класі Нової української школи.

Ключові слова: засіб навчання, освітній простір, обладнання, мультимедійне забезпечення.

Джерела: основні (3,4); додаткові (1); додаткові ресурси (2).

Практичне заняття 4. Особливості організації нового освітнього простору у 1-му класі початкової школи

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ДІАГНОСТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Тема 7. Компетентність як показник якості освіти

Компетентнісний підхід. Ключові компетентності, їх характеристика. Сутнісні ознаки ключових компетентностей. Наскрізні вміння як складова компетентності особистості.

Ключові слова: компетентність, компетентнісний підхід, наскрізні вміння.

Джерела: основні (4); додаткові ресурси (1, 2, 3).

Тема 8. Уміння учнів учитися як ключова компетентність учнів початкової освіти

Сутність і структура уміння вчитися. Педагогіка партнерства між суб'єктами освітнього процесу. Вікова та індивідуальна характеристика молодших школярів як суб'єктів учіння. Мотивація учіння молодших школярів. Формування структурних компонентів уміння вчитися.

Ключові слова: ключова компетентність, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, партнерство.

Джерела: основні (4); додаткові ресурси (1, 2, 3).

Семінарське заняття 5. Педагогічні умови формування структурних компонентів уміння вчитися

Практичне заняття 5. Аналіз результатів діагностування рівня сформованості ключових компетентностей учнів 1-го класу початкової школи

Тема 9-10. Контрольно-оцінювальна діяльність учителя початкової школи

Ретроспективний аналіз проблеми контролю й оцінювання успішності учнів. Нові форми контролю й оцінювання навчальних досягнень молодших школярів Нової української школи. Дидактичні вимоги до організації контрольно-оцінювальної діяльності вчителя.

Ключові слова: контроль, оцінювання, діагностика.

Джерела: основні (3, 4, 5); додаткові (1); додаткові ресурси (2, 3).

Семінарське заняття 6. Нові форми контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи

Практичне заняття 6. Концептуальне і нормативне забезпечення контрольної-оцінювальної діяльності вчителя

Практичне заняття 7. Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів у початковій школі

Тема 11. Ефективність організації навчального процесу в малочисельній початковій школі

Особливості організації навчального процесу в малочисельній початковій школі. Проблема якості освіти у мало чисельній початковій школі. Специфіка побудови уроків у класах-комплектах.

Ключові слова: малочисельна початкова школа, комплектування класу, клас-комплект.

Джерела: основні (4); додаткові (3, 6).

Практичне заняття 8. Створення моделі навчально-виховного процесу у малочисельній початковій школі

Тема 12. Організація початкової освіти та діагностика успішності учнів у школах зарубіжжя

Актуальні проблеми та тенденції розвитку сучасної початкової освіти за рубежом. Особливості організації сучасного стану початкової освіти в окремих зарубіжних країнах. Зарубіжна практика контролю успішності учнів.

Ключові слова: тенденції освіти, педагогічні системи, гуманізація освіти.

Джерела: основні (3, 4, 5); додаткові (1, 2).

Семінарське заняття 7. Творці гуманістичних педагогічних систем

Семінарське заняття 8. Особливості діагностики навчальних досягнень учнів у початковій школі в різних країнах світу

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	
Відвідування лекцій	1	2	2	4	4	6	6	
Відвідування семінарських занять	1	1	1	3	3	4	4	
Відвідування практичних занять	1	1	1	3	3	4	4	
Робота на семінарському занятті	10	1	10	3	30	4	40	
Робота на практичному занятті	10	1	10	3	30	4	40	
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	30	1	30	1	30	
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	
Разом			79		125		149	
Максимальна кількість балів							353	
Розрахунок коефіцієнта:							353: 60 = 5.88	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

№ з/п	Опис завдання	Час для виконання	Критерії оцінювання
<i>Змістовий модуль 1.</i>			
<i>Загальні засади дидактики початкової освіти</i>			
1.	Скласти глосарій основних категорій дидактики початкової школи (не менше 10 термінів). Аргументувати свій вибір з позиції актуальності.	5	5 б. – глосарій включає основні категорії дидактики; тлумачення їх сутності відповідає сучасним освітнім тенденціям; 3-4 б. – глосарій включає не менше 10 ключових категорій; тлумачення не завжди коректне; 1-2 – глосарій включає менше 10 термінів; формальне виконання завдання.
2.	Змодельуйте опорну схему взаємозв'язку між принципами і правилами навчання в початковій школі	5	5 б. – чітке, логічне структурування всіх складових компонентів взаємозв'язку між принципами і правилами навчання в початковій школі;

			3-4 б. – чітке, логічне структурування всіх складових, не враховано окремі компоненти взаємозв'язку між принципами і правилами навчання в початковій школі; 1-2 – порушено логіку структурування, відсутність 2-3 складових.
<i>Змістовий модуль II. Основи організації процесу навчання у початковій школі</i>			
3.	Опрацювати Державний стандарт початкової освіти (2018 р.). Виписати для кожної освітньої галузі мету та загальні результати навчання здобувачів освіти в цілому (результати оформити в таблицю).	2	5 б. – таблиця складена на основі усвідомленого відбору матеріалу та логічного структурування з урахуванням усіх освітніх галузей; 3-4 б. – таблиця включає перелік всіх освітніх галузей, відсутня чіткість у характеристиці загальних результатів навчання здобувачів освіти; 1-2 б. – таблиця включає характеристику окремих освітніх галузей, відсутня логіка подачі інформації.
4.	Ознайомитися з досвідом переможця або одного із лауреатів Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2017» у номінації «Початкова освіта» і визначити методи, що використовуються ним в освітньому процесі (один урок).	2	5 б. – визначено продуктивні методи, що використовувалися вчителем на уроці, аргументовано їх ефективність; 3- 4 б. – виокремлено методи, що використовувалися вчителем на уроці, відсутня аргументація їх доцільності; 1-2 – робота виконана формально: виокремлено окремі методи, що використовувалися вчителем на уроці
5.	Написати есе на тему «Переваги інтегрованого навчання в початковій школі».	2	5 б. – чіткість, лаконічність; відповідність вимогам, що ставляться до робіт такого виду; присутня власна думка; 3-4 б. – чіткість, лаконічність; відповідність вимогам, що ставляться до робіт такого виду; містить незначний відсоток запозиченого тексту. 1-2 – загальне ставлення до проблеми зрозуміле; багато запозиченого тексту.
6.	Охарактеризувати осередки освітнього середовища в 1 класі Нової української школи. Висловити свою думку щодо їх впливу на результативність навчання першокласників.	2	5 б. – подано детальний опис усіх, рекомендованих Міністерством освіти і науки України осередків освітнього простору в 1 класі початкової школи; аргументація вибудована на основі теоретичних знань щодо психо-фізіологічних особливостей

			шестирічних школярів; 3-4 – перераховано всі рекомендовані осередки освітнього простору; має місце спроба аргументації їх доцільності; 1-2 – схарактеризовано окремі осередки; аргументація відсутня.
<i>Змістовий модуль III. Діагностика ефективності процесу навчання у початковій школі</i>			
7.	Виписати ключові компетентності молодших школярів, визначені Державним стандартом початкової освіти та охарактеризувати їх сутнісні ознаки.	2	5 б. – виписані всі ключові компетентності молодших школярів, визначені Державним стандартом початкової освіти, з повною характеристикою їх сутнісних ознак; 3-4 б. – виписані всі ключові компетентності, подані окремі характеристики їх сутнісних ознак; 1-2 б. – виписані окремі ключові компетентності, сутнісні характеристики відсутні.
8.	Змодельовати структурно-логічну схему «Ключові компетентності і наскрізні вміння учнів початкової школи» (за Концепцію Нової української школи)	2	5 б. – чітке, логічне структурування ключових компетентностей і наскрізних умінь учнів початкової школи; 3-4 б. – спроба логічного структурування основних ключових компетентностей і наскрізних умінь учнів початкової школи; 1-2 – порушено логіку структурування, відсутність окремих складових.
9.	Виписати сучасні вимоги до оцінювання навчальних досягнень молодших школярів (Додаток до наказу МОН України від 20.08.18 № 924 «Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу»)	2	5 б. – на основі опрацьованих рекомендацій МОН України чітко, структуровано подано сучасні вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів; 3-4 б. – основні вимоги до оцінювання навчальних досягнень молодших школярів подані частково; 1-2 б. – подані окремі вимоги до оцінювання навчальних досягнень молодших школярів без урахування вікових категорій.
10.	Написати есе «Іновації до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів 1 класу початкової школи»	2	5 б. – чіткість, лаконічність у висловленні думок; розуміння сучасних підходів до оцінювання дітей-шестирічок з позиції їх віковим

	(«Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяда», 2017. – 206 с.)		особливостей; 3-4 б. – має місце розуміння сучасних підходів до оцінювання дітей-шестирічок, простежується неготовність до їх обґрунтування; 1-2 – завдання виконане формально: перераховано основні вимоги до оцінювання навчальних досягнень першокласників; власне бачення проблеми відсутнє.
11.	Змодельовати структурно-логічну схему «Типи уроків у малокомплектній школі»	2	5 б. – структурно-логічна схема складена на основі усвідомлення особливостей змісту та організації навчання учнів різних вікових категорій; взаємодії вчителя й учнів на різних етапах уроку; 3-4 б. – у схемі зроблено спробу визначити типи уроків для малокомплектної школи без врахування змістового компонента; 1-2 – перераховано окремі типи уроків без врахування особливостей роботи у малокомплектній школі.
12.	Підготувати повідомлення «Організація початкової освіти за рубежом» (країна за вибором студента).	2	5 б. – актуальність інформації, чіткість, лаконічність у викладенні матеріалу; висловлена власна думка щодо досліджуваної проблеми з урахуванням сучасних стратегій реформування НУШ; 3-4 б. – актуальність інформації, послідовність у викладенні матеріалу, відсутня власна позиція щодо нього; 1-2 – завдання виконане формально; власне бачення проблеми відсутнє.
	Всього	28 год.	60 балів (максим. кількість)

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Форма проведення: письмова / комбінована.

Тривалість проведення: 2 години.

Максимальна кількість балів: 25 балів (тестові завдання, педагогічна ситуація).

Виконання тестових завдань: один бал за кожне правильно виконане завдання (максимальна кількість балів – 20), вирішення педагогічної ситуації – максимальна кількість балів – 5.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Форма проведення: письмова (тестові завдання, педагогічні ситуації).

Тривалість проведення: 2 години.

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Критерії оцінювання:

1. Виконання тестових завдань: один бал за кожне правильно виконане завдання (максимальна кількість балів – 20).

2. Вирішення педагогічної ситуації (2): десять балів за кожну правильно вирішену ситуацію (максимальна кількість балів – 20).

– 17–20 балів виставляється за вияв особистої позиції і творче застосування набутих знань при вирішенні педагогічної ситуації; логічний, аргументований і літературно правильний виклад матеріалу; за наявності окремих неточностей у змісті, формі, стилі відповіді;

– 12–16 балів виставляється за стандартне вирішення педагогічної ситуації, за наявності незначної кількості помилок.

– 6–11 балів виставляється студентіві за правильне вирішення педагогічної ситуації, при відсутності аргументування; за наявності суттєвих помилок.

– 1–5 балів виставляється студентіві за спробу вирішити ситуацію, допущенні суттєвих помилок, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Волкова Н. П. Педагогіка : Навчальний посібник / Н. П. Волкова. – 2-ге видання, перероблене, доповнене. – К. : Академвидав, 2007. – 616 с. (Альмамагер).

2. Кузьмінський А. І. Педагогіка : Підручник / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К. : Знання, 2007. – 447 с.

3. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : Навчальний посібник / Н. Є. Мойсеюк. – Видання 5-е, доповнене і переробл. – К. : Свммит-Книга, 2007. – 656 с.
4. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти [Текст] : підручник для студентів вищих навчальних закладів / О. Я. Савченко. – Київ : Грамота, 2013. – 504 с.
5. Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник / М. М. Фіцула. – К. : Богдан, 2013. – 232 с.

Додаткова

1. Бондар В. І. Дидактика / В. І. Бондар. – К. : Либідь, 2005. – 264 с.
2. Зайченко І. В. Педагогіка : навч. посібник для студ. вищих пед. навч. закладів / І. В. Зайченко. – К. : Освіта України, 2006. – 528 с.
3. Іванюк Г. І. Перспективні моделі сільської школи / Г. І. Іванюк // Моделі розвитку сучасної української школи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 2006 р. – Черкаси; Сахнівка; К., 2007. – С. 115-120.
4. Коменский Я. А. Великая дидактика / [Коменский Я. А., Локк Д., Руссо Ж.-Ж., Песталоцци И.-Г.] Педагогическое наследие. – М. : Педагогика, 1987. – 450 с.
5. Кузьмінський А. І. Педагогіка: завдання і ситуації : Практикум / А. І. Кузьмінський, Л. П. Вовк, В. Л. Омеляненко. – К. : Знання-Прес, 2003. – 429 с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
6. Савченко О. Я. Моделі розвитку сільської школи : досвід Всеукраїнського фестивалю-конкурсу / О. Я. Савченко // Рідна ш-к. – 2007. – № 2. – С. 3-6.

9. Додаткові ресурси

1. Державний стандарт початкової освіти / Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. – Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п>. – Назва з екрана.
2. Концепція Нова українська школа. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf> – Назва з екрана.
3. Професійний стандарт на професію «Вчитель початкових класів закладів загальної середньої освіти» (10.08.2018). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.msp.gov.ua/files/News/20180815/20180815.pdf> – Назва з екрана.